

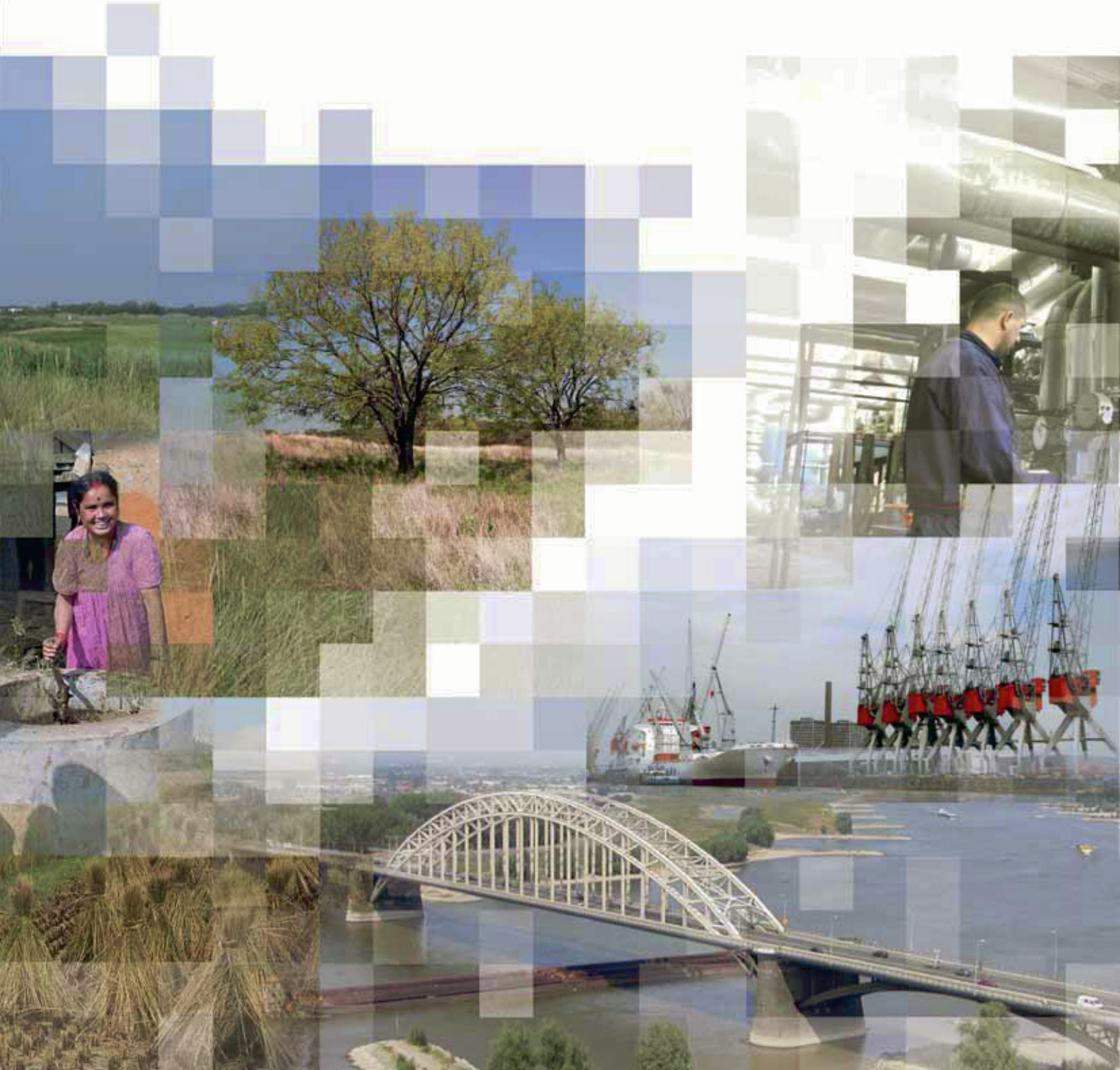

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Overnachtingsplaatsen Beneden-Lek, Bergambacht

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

31 oktober 2014 / rapportnummer 2949-15

1. Oordeel over het milieueffectrapport (MER)

Rijkswaterstaat West- Nederland Zuid heeft het voornemen te voorzien in overnachtingsplaatsen voor de doorgaande binnenvaart op het traject Beatrixsluizen-Rotterdam. Zowel de realisatie van de overnachtingsplaatsen als de op te stellen wijziging van het bestemmingsplan is m.e.r-plichtig. Om (geheel of gedeeltelijk) te voorzien in de behoefte aan overnachtingsplaatsen zijn meerdere locaties bekeken. In de procedures zijn dan ook verschillende bevoegde gezagsinstanties en belanghebbenden betrokken. Bevoegd gezag in de m.e.r. procedure is de gemeenteraad van Bergambacht, nu deze gemeente voornemens is het bestemmingsplan 'Overnachtingsplaatsen Beneden-Lek' vast te stellen.

In dit advies spreekt de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna: 'de Commissie'¹) zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER. Het voorliggende MER is een gecombineerd plan-project-MER.

De algemene indruk van het MER is dat het helder van structuur en redactie is. De hoofdlijn van het proces van trapsgewijze afweging (eerst locatievarianten, dan inrichtingsvarianten, dan voorkeursvariant) is goed navolgbaar opgeschreven.

De Commissie signaleert bij de toetsing van het MER desondanks enkele tekortkomingen. Zij acht het opheffen ervan essentieel voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij de besluitvorming over het bestemmingsplan. Deze tekortkomingen betreffen:

- Het onvoldoende inzichtelijk maken van de factoren die meegewogen hebben bij de trechtering van locatie- en inrichtingsalternatieven c.q. het niet meewegen van alle relevante factoren, in relatie tot de doelstelling.
- Het niet juist in beeld brengen van de maximale mogelijkheden van het plan.
- Het niet inzichtelijk maken van mitigerende en compenserende maatregelen en alternatieven in het kader van de Flora- en Faunawet en EHS.
- De beschrijving van de effecten op landschap, Natura 2000-gebied, geluid en nautische aspecten ontbreekt/is onvoldoende.
- Het ontbreken van een beschrijving van de milieueffecten van het voornemen tijdens de uitvoeringsfase.

De Commissie adviseert om eerst een aanvulling op het MER op te stellen waarin deze tekortkomingen worden opgelost en pas daarna een besluit te nemen over het bestemmingsplan en overige benodigde besluiten.

¹ De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens vindt u in Bijlage 1 bij dit advies of op www.commissiemer.nl.

2. Gesignaleerde tekortkomingen

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar oordeel toe en doet zij aanbevelingen voor de op te stellen aanvulling. Deze aanbevelingen zijn opgenomen in een tekstkader. Naar het oordeel van de Commissie is het uitvoeren ervan essentieel om het milieubelang volwaardig mee te wegen bij de besluitvorming.

2.1 Doelstelling, Locatiealternatieven en inrichtingsvarianten

De in het MER beschreven afweging van locatiealternatieven, inrichtingsvarianten en de keuze voor het voorkeursalternatief is onvoldoende navolgbaar, in relatie tot de doelstelling.

Doelstelling overnachtingsplaatsen

In het MER is aangegeven dat er op het traject Beatrixsluizen–Rotterdam behoefte is aan twaalf overnachtingsplaatsen. De onderbouwing van het genoemde aantal ontbreekt. Bovendien wordt niet duidelijk of bij deze behoefteeraming rekening is gehouden met de groei in de binnenvaart.

Het voorkeursalternatief voorziet in acht ligplaatsen. De Commissie constateert dat het voorkeursalternatief het beschreven probleem van een tekort aan twaalf overnachtingsplaatsen niet oplost. Als later nog een tweede plek gerealiseerd zou moeten worden, dan geeft dat een heel ander beeld qua milieugevolgen.

Afweging van locatiealternatieven

In het MER zijn twee alternatieven (Ammerstol en Binnen–Nes) beoordeeld waar twaalf of meer overnachtingsplaatsen gerealiseerd zouden kunnen worden. De locatie Binnen–Nes wordt hierbij beoordeeld als de locatie met de minst actuele natuurwaarden. In het MER wordt niet zichtbaar gemaakt waarom dit alternatief is afgevalen.

Evenmin blijkt uit het MER hoe de integrale afweging voor de locatie is gemaakt.

Zo constateert de Commissie dat onder het kopje ‘Beoordeling potentiële locaties’ vijf criteria zijn genoemd (te weten het aantal overnachtingsplaatsen, de aanwezigheid van infrastructuur, ruimtebeslag en inrichting locatie, ruimtelijke kwaliteit en aansluiting op het ‘achterland’).

In het MER moet duidelijk gemaakt worden hoe de criteria hebben meegewogen.

In de beoordelingstabel (tabel 3 in MER/tabel 2 in Notitie Reikwijdte en Detailniveau) worden vier andere criteria (met betrekking tot natuur en ruimtelijke kwaliteit) genoemd.

Daardoor is niet duidelijk welke criteria nu op welke wijze hebben meegewogen bij de afweging voor de locatie.

Daarnaast lijkt een aantal belangrijke criteria niet in de afweging betrokken te zijn. Gelet op de aanwezigheid van bijvoorbeeld de veerstoep bij Bergambacht moeten ook de nautische effecten van de verschillende locaties in beeld worden gebracht en vervolgens meewegen bij de keuze voor een locatie. Ook de laagfrequente geluidsproblematiek dient naar het oordeel van de Commissie een rol te spelen in de effectbepalingen en in de afwegingen voor de locatiekeuze.

Inrichtingsalternatieven en beoordelingscriteria

De Commissie acht de afwegingen voor de keuze van de inrichtingsvariant niet navolgbaar. Zij geeft hiervoor de volgende argumenten:

- De flexibiliteit ten aanzien van de scheepsafmetingen is niet zodanig, dat dit een onderscheid in beoordeling tussen de varianten rechtvaardigt.
- Bij de beoordeling van het aantal overnachtingsplaatsen in Tabel 1 wordt voor alle varianten ++ vermeld. Alleen voor variant Oost wordt een enkele + vermeld. Deze beoordeling is naar de mening van de Commissie te positief ingeschat, omdat geen van alle varianten voldoet aan het doel om twaalf overnachtingsplaatsen te realiseren.
- In de varianten West en West + zijn ligplaatsen aan de noordoever geprojecteerd, andere varianten bieden deze mogelijkheid wellicht ook. Andere varianten zouden daardoor beter kunnen scoren.

De Commissie vindt het essentieel voor het besluit dat in een aanvulling op het MER voorafgaande aan de besluitvorming inzichtelijk wordt gemaakt hoe de integrale afweging voor de locatiekeuze en inrichtingsvariant is gemaakt. Maak in tekst en tabellen inzichtelijk hoe het voorkeursalternatief een oplossing biedt voor de beschreven problematiek. De Commissie acht daarbij ook de nautische aspecten en laagfrequente geluidsproblematiek relevante factoren bij de afweging voor de locatiekeuze.

2.2 Maximale mogelijkheden van het bestemmingsplan

Het bestemmingsplan stelt geen beperking aan het aantal ligplaatsen, in theorie is het daarom mogelijk dat schepen drie- of vier breed aanleggen. Het MER is echter uitgegaan van maximaal acht schepen en gaat daarom niet uit van de maximale mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Indien wordt uitgegaan van de maximale mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt, kunnen de effecten op alle milieuaspecten veel groter zijn dan in het MER beschreven.

De Commissie vindt het essentieel voor het besluit dat in een aanvulling op het MER voorafgaande aan de besluitvorming uitgegaan wordt van de maximale mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt bij de bepaling en beoordeling van milieueffecten.

2.3 Natuur

Uit het MER blijkt dat leefgebied van streng beschermde soorten zoals de Grote modderkruiper en de Waterspitsmuis en een deel van de EHS wordt vernietigd. De Commissie vindt dat navolgbaar beschreven dient te worden of mitigerende maatregelen of inrichtingsalternatieven mogelijk zijn binnen de doelstelling van het voornemen, waarbij deze soorten kunnen worden gespaard. Het MER moet tevens inzicht bieden in de mogelijke en benodigde compenserende maatregelen. Dit ontbreekt in het MER.

De Commissie vindt het essentieel voor het besluit dat inzichtelijk is hoe de afweging die voorafgaat aan eventuele compensatie in het kader van de Flora- en Faunawet en EHS heeft plaatsgevonden.

Tevens dient onderbouwd te worden dat de compensatie van de effecten op EHS in lijn is met het provinciaal beleid (Verordening Ruimte).

2.4 Overige effecten

Landschap

Het MER bevat onvoldoende informatie om de gevolgen voor het landschap goed te kunnen beoordelen. Een beschouwing over de ruimtelijke opbouw van dit deel van het rivierengebied en een waardering van de verschillende locaties binnen dat kader ontbreken in het MER en zijn naar oordeel van de Commissie noodzakelijk als achtergrond bij de beoordeling van de landschappelijke effecten van het voornemen.

Visualisaties van het voornemen vanaf relevante waarnemingspunten wordt aanbevolen ter verduidelijking van de effectbeschrijving.

Stikstofdepositie

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied met een stikstofgevoelige habitat (Uiterwaarden Lek) bevindt zich op ca. 8,3 km. afstand van het plangebied.

Alhoewel naar verwachting de toename van stikstofdepositie door manoeuvrerende en stilliggende schepen en verkeersaantrekkende werking gering is, dient in het MER zeker gesteld te worden dat geen toename van stikstofdepositie zal plaatsvinden op reeds overbelast Natura 2000-gebied. Dit zou aangetoond moeten worden met een kwantitatieve onderbouwing. In het MER en de 'Quick scan Natuurwetgeving' ontbreekt een berekening van de eventuele toename van stikstofdepositie. De informatie 'Quick scan Natuurwetgeving' is voorts niet eenduidig over een eventuele toename van stikstofdepositie als gevolg van het voornemen². De Commissie acht dan ook niet aangetoond, dat significante effecten van het voornemen zijn uit te sluiten.

Geluid

In het MER wordt aangegeven dat manoeuvrerende schepen bij woningen hinder door laagfrequent zullen veroorzaken. In het MER ontbreekt een analyse van eventuele bron- of locatierichtte maatregelen die deze hinder tegen kan gaan.

Nautische aspecten

Bij de beoordeling van de effecten van en op de veerpont bij de inrichting van de locatie, worden zichtverlies en interactie met elkaar vergeleken. Naar de mening van de Commissie zijn dit twee verschillende criteria, die niet op die manier te vergelijken zijn.

2 In de Quick scan Natuurwetgeving wordt op blz. 33 aangegeven dat onbekend is, wat de gevolgen zullen zijn voor stikstofgevoelige habitats van een toenemend aantal scheepsmanoeuvres en het gebruik van stroomgeneratoren. In het MER wordt op blz. 79 gesteld dat een relevante toename van de stikstofdepositie als gevolg van de overnachtingshaven is uit te sluiten.

De Commissie vindt het essentieel voor het besluit dat de beschrijving en beoordeling van de effecten op landschap, geluid, nautische aspecten aangevuld wordt. Tevens dient nader ingegaan te worden op een eventuele toename van stikstofdepositie en de gevolgen daarvan voor Natura 2000-gebied. Daarbij dient uitgegaan te worden van de maximale mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt (zie paragraaf 2.2).

2.5 Effecten uitvoeringsfase

Ten aanzien van de uitvoeringsfase van het project ontbreekt in het MER een beschrijving van de (tijdelijke) effecten. Dit is een vereiste, nu het een plan-project-MER betreft. Voor belanghebbenden is het essentieel dat ook voor wat betreft de uitvoeringsfase duidelijk wordt beschreven wat de reikwijdte van het plan is, zoals de milieueffecten van aan- en afvoer, nautische aspecten en de wijze van verwerking van eventuele vervuilde specie.

De Commissie vindt het essentieel voor het besluit dat de milieueffecten tijdens de uitvoeringsfase in het MER beschreven worden.

3. Aandachtspunten voor de besluitvorming/het vervolgtraject/vervolgbesluit

De Commissie wil met onderstaande aanbevelingen een bijdrage leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming. De opmerkingen in dit hoofdstuk hebben geen betrekking op essentiële tekortkomingen.

3.1 Achtergrondrapporten Geluid

In het MER wordt gesproken over de Wet binnenvaart 2015 waarin maximale geluidemissies zijn opgenomen. Dit is niet correct. Er bestaat wel een EU richtlijn en er gelden geluidemissie-eisen volgens het Reglement onderzoek schepen op de Rijn 1995. In het akoestisch rapport wordt dit wel correct benoemd.

In het akoestisch onderzoek van het voorkeursalternatief wordt verwezen naar een rapport van Cauberg Huygen van 25 juni 2013, waarin de geluidssituatie beschreven is voor de huidige situatie, de referentiesituatie en de planvarianten (3?). Dit rapport zit niet bij de achtergrondrapporten van het MER. Wel zit er een rapport van CSO in het bijlagenrapport van 2 juli 2014, hetgeen volgens mondelinge toelichting het rapport van Cauberg Huygen vervangen heeft.

- De Commissie beveelt aan om de verwijzingen te corrigeren.

3.2 Inrichting

Volgens de beschrijving van het voornemen zijn niet alle schepen bereikbaar voor nood- en hulpdiensten. De inrichting is hiermee dusdanig versoberd, dat de veiligheid in het geding komt. De geprojecteerde steiger zou doorgetrokken kunnen worden, zodat alle schepen bereikbaar zijn voor nood- en hulpdiensten. Indien schepen niet bereikbaar zijn, zijn de overwegingen in het MER over aansluiting op aanwezige infrastructuur zinledig.

- De Commissie beveelt aan om te overwegen om de geprojecteerde steiger door te trekken, zodat alle schepen bereikbaar zijn voor nood- en hulpdiensten.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: Rijkswaterstaat West-Nederland Zuid

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van Bergambacht

Besluit: vaststellen van bestemmingsplan 'Overnachtingsplaatsen Beneden-Lek'

Categorie Besluit m.e.r.:

Categorie C.4 van de Bijlage van het Besluit m.e.r.

Activiteit:

De aanleg van een haven voor de binnenvaart, die bevaarbaar is voor schepen met een laadvermogen van meer dan 1.350 ton.

Bijzonderheden:

Het betreft een gecombineerd plan- project-m.e.r.

Procedurele gegevens:

ter inzage legging MER: 27 augustus tot en met 8 oktober 2014

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 26 augustus 2014

toetsingsadvies uitgebracht: 31 oktober 2014

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

ir. J.J. Bakker

ir. D.A. Boogert

ir. C. van der Giessen

ir. J.A. Huizer

mr. C.Th. Smit (voorzitter)

mr. drs. A. Wagenmakers (werkgroepsecretaris)

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus

op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Omdat de Commissie niet is geraadpleegd bij de voorbereiding op het MER heeft ze een locatiebezoek afgelegd om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- Milieueffectrapport MIRT – planuitwerking overnachtingsplaatsen Beneden-Lek, CSO Adviesbureau, 11K145-045, versienummer v12.0, 4 juli 2014, inclusief Bijlagen en Samenvatting;
- Bestemmingsplan “overnachtingsplaatsen Beneden-Lek” Regels, Plan identificatienummer: NL.IMRO.0491.BP1430ONH-vo01, 3 juli 2014;
- Bestemmingsplan Overnachtingsplaatsen Beneden-Lek, Toelichting, NL.IMRO.0491.BP1430ONH-vo01, Voorontwerp, Versiedatum: 14 augustus 2014;
- Quick-scan Natuurwetgeving locaties Overnachtingsplaatsen Beneden-Lek, CSO Adviesbureau, Documentnummer: 11K145-041, versiedatum 26 juni 2014;
- Verkennend waterbodemonderzoek, Locatie Haven Bergambacht, CSO Adviesbureau, documentnummer: 11K145-049 Projectcode: 11K145.3-B, versiedatum: 7 februari 2013;
- Overnachtingshaven Bergambacht Akoestisch onderzoek voorkeursvariant, CSO Adviesbureau, projectcode: 11K145, rapportnummer: 11K145.R083.FV.WL, versiedatum: 2 juli 2014;
- Overnachtingshaven Bergambacht Luchtkwaliteitsonderzoek, Cauberg-Huygen, referentie 20112327-06, 24 juni 2013;
- Archeologische en cultuurhistorische inventarisatie en waardering: CSO Adviesbureau, bureauonderzoek, Adviesdocument EH-012012, augustus 2012;
- Notitie 20112327-05 MER Beneden-Lek (Bergambacht) Externe veiligheid, Cauberg-Huygen, 21 juni 2013;
- Addendum notitie “MER Beneden-Lek (Bergambacht) – Externe veiligheid rapport”, CSO-adviesbureau, 11K145-088.FV.GL, 2 juli 2014;
- Notitie Reikwijdte en Detailniveau Overnachtingsplaatsen Beneden-Lek, CSO-Adviesbureau, documentnummer 11k145-030, 13 maart 2013;

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Overnachtingsplaatsen Beneden-Lek, Bergambacht

ISBN: 978-90-421-4028-8

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

